



עורכת: ענבר בן-יאיר (משגב)

מידעון (ניוזלטר) מספר 379: יוני 2025 (2)

חדשות האיגוד

מתכננות ומתכננים יקרים.ות,

ימים לא פשוטים עוברים על כולנו. לאור המצב, ערב העיון של האיגוד בשיתוף עם המארג – התכנית הלאומית להערכת מצב הטבע, אוניברסיטת ת"א והמוזיאון לטבע ע"ש שטיינהרט שנועד לשבוע הבא, נדחה למועד עתידי; בקנה כבר מתחמם יום עיון פרונטלי נוסף בשיתוף עם המכללה האקדמית ת"א-יפו, שמועדו ופרטיו יפורסמו בהמשך.

הגיליון שלפניכם מכיל עדכונים משולחן הוועד עם חילופי המשמרות וכניסת הוועד החדש לפעולה, לצד זרקור על הנעשה בתחום התכנון בחברה הערבית הישראלית: סקירה על ספרו מעורר המחשבה של קייס נאסר "ציבור, שיתוף וקרקע: תכנון ערים לאוכלוסייה הערבית בישראל" ומאמר דעה אקטואלי של עו"ד ומתכנן ערים אמיר בשאראת, מנכ"ל ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות וגזבר איגוד המתכננים, שעוסק במיגון ביישובים הערבים בישראל.

הרשמה/חידוש חברות ניתן לבצע [כאן](#). כדי להישאר מעודכנות ומעודכנים בשלל הפעילויות והאירועים של האיגוד, אנו ממליצות לעקוב אחרינו [בעמוד הפייסבוק שלנו](#) וכן באתר האיגוד.

📍 בציפייה לחזרתם בשלום ובמהרה של כל החטופים והחטופות.

תמי ורחל

צילום: אבנר רינות

ערב עיון מיוחד

של איגוד המתכננים בישראל,
המארג – התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע בישראל,
אוניברסיטת תל אביב ומוזיאון הטבע

מהטבע אל התכנון:

הערכת מצב הטבע בישראל כבסיס לעשייה תכנונית

נדחה למועד אחר



מוזיאון
הטבע
בשטין הירדן

אוניברסיטת תל אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

המארג
התכנית הלאומית
להערכת מצב הטבע

איגוד המתכננים בישראל
ISRAEL PLANNERS ASSOCIATION
رابطة المخططين في اسرائيل



להרשמה

הוספה ליומן:   

איגוד המתכננים בישראל
رابطة المخططين في اسرائيل
Israel Planners Association



משולחן הוועד

ישיבת פתיחה – ועד איגוד המתכננים הנכנס

משולחן הוועד

ישיבת פתיחה - ועד איגוד המתכננים

בחודש האחרון התכנס ועד איגוד המתכננים לפרידה מחברי וחברות הוועד היוצא ולישיבת פתיחה לחברי וחברות הוועד הנכנס. במסגרת הישיבה נפרדנו מרני מנדלבאום, עדית קרמר ועפר גרידינגר, שהיו שותפים

לקידום הפעילות באיגוד במהלך השנים האחרונות וקידמנו בברכה את ארי כהן, תומר גוטהלף, נופר אבני, סיון דהן וגילה זכאי-בן חמו שהצטרפו לוועד הארגון.

המפגש המשותף יצר עבורנו הזדמנות לקיים דיון ושיח פתוח, עם ועד האיגוד הנכנס והיוצא, בשאלת **האיגוד לאן?** יחד, ביקשנו לחשוב יחד על התפקידים והדגשים הרצויים להמשך הדרך של האיגוד, בפרט בתקופה זו ובמצב המיוחד שבו נמצאת המדינה, המשליך על עולם התכנון באופן ישיר ועקיף.

הנושאים שעלו נחלקו לשני תחומים עיקריים: סוגיות מהותיות בנוגע לקידום מעמד המתכנן, ביניהן פיתוח הכשרות, השתלמויות מקצועיות והעצמת ידע; חיזוק התמיכה באיגוד והגדלת מספר החברים בו; ושאלת תפקיד איגוד המתכננים בהבעת עמדה ערכית, ביחס להחלטות תכנוניות ומדיניות תכנון.

לצד זאת, נדונו סוגיות הנוגעות למציאות המרחבית בישראל ובפרט לאחר ה-7 באוקטובר, בכללן הליכי הבנייה והשיקום המזורזים באזורים שונים במדינה מתחילת המלחמה; חשיבות חיזוק השירות הציבורי, ובתוך כך שילוב הדור הצעיר ושיפור תהליכי קבלת ההחלטות התכנוניות באופן מקצועי; הצורך בחשיבה על מערכת התכנון כיום ופיתוח כלים לשיפור ההליך התכנוני; וכן שימת זרקור על אתגרי התכנון והפיתוח ברשויות הערביות.

אנו מודים לחברי הוועד היוצא על פעילות משמעותית ומקווים להמשיך לקידום מטרות האיגוד והמתכננים בישראל. אנו נמשיך לעדכן אתכן ואתכם על פעילות האיגוד והוועד, ואף מזכיר שכלל חברי וחברות האיגוד מוזמנים ומוזמנות להשמיע את קולם בנושא ולתרום לסדר היום של האיגוד.

בברכה לימים שקטים
ועד איגוד המתכננים 2025



מרחב לא מוגן

אמיר בשאראת על פערי המיגון בחברה הערבית

טור דעה

מרחב לא מוגן

אמיר בשאראת על פערי המיגון בחברה הערבית

מאת: אמיר בשאראת

מדינת ישראל נמצאת במלחמה במספר חזיתות כבר שנים רבות, וביתר שאת מאז הטבח הנורא בשבעה באוקטובר 2023. לפני מספר ימים, פתחה ממשלת ישראל במלחמה נגד איראן, דבר שהעלה את סוגיית המיגון - הן בבנייני המגורים והן במרחב הציבורי - לראש סדר היום.

המיגון והמוכנות לחירום אצל האוכלוסייה הערבית בישראל, המהווה כ- 17% מאזרחי המדינה, חסרים בפער משאר האוכלוסייה. על פי ההערכות של עמותת סיכו-אופוק, ועד ראשי הרשויות הערביות ומרכז אינג'אז, כל משפחה ערבית שנייה נעדרת ממ"ד או מקלט. זאת לעומת החברה היהודית, בה רק אחת מתוך ארבע משפחות נעדרת ממ"ד, ורבות הפרויקטים להתחדשות עירונית ברחבי הארץ מצמצמים את הפער.

בחברה הערבית לא אושרה אף תוכנית להתחדשות עירונית. התכנון האיטי, המחסור בקרקעות מדינה, חוסר הפיתוח בקרקעות פרטיות וביצוע חסר של תוכניות דיור של משרדי הממשלה (בנייה רוויה, בנייה עצמית או דיור להשכרה), מגבילים את הקמת יחידות הדיור החדשות ביישובי החברה הערבית ובכך גם הקמת מרחבים מוגנים במסגרתם והקטנת הפער.

לרוב, לרשות תושב שאין לו ממ"ד בביתו או מקלט בבניין, עומד מקלט ציבורי מטעם הרשות המקומית, במרחב או במבנה ציבורי. אולם, בבדיקה שביצע מוקד החירום של הרשויות המקומיות הערביות נמצא שכמעט בכל היישובים הערביים אין מקלטים במרחב הציבורי, יש פער במיגון בבתי הספר ומוסדות הציבור ושיעור חדרי המיגון הניידים נמוך מאוד (לדוגמה - המיגון הנייד מטעם המדינה ליישובים ערבים בצפון הארץ מהווה 20% מסך כל מה שסופק באותו אזור, אף על פי שבצפון שיעור הערבים הוא 50%).

כך, למשל, נבדק ונמצא כי ביישובים מג'ד אלכרום, דיר אל-אסד, בענה ונחף (שאוכלוסייתם מונה כ- 53 אלף תושבים) אין אף מקלט ציבורי אחד אלא רק חדרי מיגון ניידים, המספקים הגנה של חדר מיגון יחיד לכל 2500 תושבים. לשם השוואה, בעיר כרמיאל הסמוכה, שבה 55 אלף תושבים, קיימים 126 מקלטים ציבוריים, כלומר אחד לכל 450 תושבים. אגב פערים, ל- 625 התושבים של יישוב מכמנים יש שני מקלטים ציבוריים.

זאת לא גזירת גורל. ממשלה שמחליטה לצאת מלחמה ומדינה שחיה על חרבה, חייבות לספק מיגון שווה לכל אזרח. לא ייתכן שערבי יהיה מוגן פחות מיהודי, מאותה סיבה שחברי הממשלה נוהגים להתרברב שהטילים לא מבחינים בין ערבים ליהודים. הטיל אולי לא מבחין, אך נראה שהמיגון מבחין גם מבחין.

עו"ד אמיר בשאראת הוא מנכ"ל ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות



מה הדיבור: תוכן על תכנון

ציבור, שיתוף וקרקע: תכנון ערים לאוכלוסייה הערבית בישראל מאת קייס נאסר

האם שונות תרבותית אמורה להשפיע על תכנון המרחב בישראל, ואם כן - כיצד?

ספרו של קייס נאסר **ציבור, שיתוף וקרקע - תכנון ערים לאוכלוסייה הערבית בישראל**, בהוצאת אוניברסיטת בן-גוריון בנגב (מכון בן-גוריון לחקר ישראל והציונות), עוסק בהבניית המרחב העירוני של החברה הערבית בישראל. במסגרתו, דן נאסר באופנים שבהם המרחב משקף את המפגש בין המדינה ומוסדותיה לציבור הערבי המקומי בארץ, וממחיש את הקשר הסבוך שבין חוק, לאומיות, חברה, תרבות ומרחב.

הספר עוסק בסוגיות תכנון עירוני בישראל ובעולם, תוך מבט אל תכנון היישובים הערביים בישראל ומתמקד בשני מקרי מבחן: האחד הוא הניסיון להקמת עיר חדשה לאוכלוסייה הערבית בישראל והאחר הוא תהליך של איחוד וחלוקה מחדש של קרקעות בשטחי השיפוט של מועצות קיימות.

נאסר משתמש בתיאוריות של צדק חלוקתי-מרחבי, ומבקש לבחון באמצעותן את התרבות הערבית בישראל ואת המקום, תרתי משמע, שהיא מעניקה לאחיזה בקרקע, לעומת היחס לקרקעות בקרב מוסדות המדינה. בתוך כך, נחשפים היחסים בין חברת הרוב היהודית לחברת המיעוט הערבית, הפערים הבין-דוריים בחברה הערבית והשפעתם של אינטרסים כלכליים ותרבותיים על חלוקת הקרקעות בישראל.

על פי נאסר, חסמים מצד מוסדות המדינה, הנובעים בין היתר מעיוורון תרבותי ואי הבנה של מאפייני התרבות של ערביי ישראל, בולמים את התפתחותו של שוק נדל"ן דינמי. חסמים אלו, בתורם, משפיעים על התפתחותה המרחבית של החברה הערבית בישראל ועל המבנה החברתי שלה, מוסדותיה, תפיסותיה ומסורותיה. על כן, לטענתו, אין זה מתמיה שלתכנון המרחב הגאוגרפי השלכות כבדות משקל על החברה הערבית בישראל ועל המדינה כולה.



מלבד תיאור הקשיים והמורכבויות, מציע נאסר תפיסה חדשה של תכנון וחקיקה, שתבטא את צורכי המדינה ודרישותיה ותכיר בצרכים ובדרך החיים של החברה הערבית, העוברת תהליך מתמשך של שינוי. בתוך כך הוא פורש את מנעד הדילמות והאפשרויות העומדות לפני הציבור הערבי בישראל כיום, שנעות בין מסורת

למודרניזציה, בין חיים כפריים לחיים עירוניים, ובין ניסיונות לדאוג לצרכי הציבור לצד תחושת איום על תרבותו ועל המרקם החברתי שלו. הספר מנתח את תפקידו של המשפט באינטראקציה מיוחדת זו בין תכנון לתרבות.

לרכישת הספר

רוצים להגיב על טור הדעה? לכתוב טור משלכם?
כתבו לנו: מדור "יש תגובה" במייל - igudm1@gmail.com

יש לכם משרה רלוונטית למתכננים.ות?

לפרסום מודעת דרושים.ות, יש לפנות למזכירות
האיגוד במייל, עם ציון פרטי המשרה המלאים
igudm1@gmail.com

לצפייה במשרות המוצעות כעת, היכנסו לקישור:

ללוח המשרות



מעורבות, עדכונים, קולות קוראים, כנסים ואירועים

לצפייה בכל האירועים ליחצו למטה על
[see entire message](#)

אתם מוזמנים לכנס ייעודי בנושא התחדשות עירונית ביישובי החברה הערבית בשיתוף עם הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית והרשות לפיתוח כלכלי של החברה הערבית ושותפים נוספים.

הכנס מיועד לאנשי רשויות מקומיות, מהנדסי ועובדי רשויות מקומיות, אנשי תכנון ואדריכלים, יזמים, נציגי ממשלה, גורמי פילנתרופיה ובכירים מהחברה האזרחית.

יום שני, 30 ביוני 2025, 09:00-16:00
מלון גולדן קראון, נצרת

*ייתכנו שינויים בהתאם למצב

לפרטים והרשמה

הוספה ליומן:   



מקום לעץ: יום עיון לתכנון מיטבי לעצי רחוב
המועצה הישראלית לבנייה ירוקה

אגף יער ואילנות במשרד החקלאות וביטחון המזון ו"דרך צל" - המרכז לייעור עירוני ולהצללה שפועל במועצה הישראלית לבנייה ירוקה, מזמינים אותך ליום עיון בנושא **תכנון מיטבי לעצי רחוב**, הכולל שיתוף ידע וכלים יישומיים להטמעת תכנון מותאם **מקום לעץ** ליצירת מרחב נעים ומוצל עבור תושבי המקום.

מתכננים, אדריכלים, מהנדסים, בודקי תוכניות - היום הזה הוא בשבילכם!

יום רביעי, 2 ביולי 2025
מחוז העמקים - משרד החקלאות וביטחון המזון, תל יוסף

*ייתכנו שינויים בהתאם למצב

לפרטים והרשמה

הוספה ליומן:   



הצטרפו לסיור במשתלה להכרת שלבי גידול העץ וטיפולו עד לאיכות הרצויה ועמידה על האתגרים והנקודות החשובות לאורך הדרך.

הסיור מציע חיבור בין התכנון ליישום בשטח כולל סדנא מעשית לבחירת עצים מיטבית לנטיעות בפרוייקט היעודי, ונקודת מבט חשובה לאנשי התכנון להטמעה מיטבית לתכנון מוטא צל עצים.

יום רביעי, 16 ביולי 2025, 09:00-12:00

משתלת עץ הצפון, בית שערים

*ייתכנו שינויים בהתאם למצב

לפרטים והרשמה

הוספה ליומן:   

